

hnutím života?“, v 6. kap.: „*Jaký byl hlavní smysl státních tělovýchovných kurzů?*“, v 7. kap.: „*Jakým způsobem by měli Sokolové dle Weignera budovat národ a pěstovat národní uvědomění?*“. Čitateľ teda nakoniec nájde šesť výskumných otázok a v závere Úvodu aj krátky odsek o metodológii práce, v ktorom autorka deklaruje využitie diachrónneho prístupu a použitie progresívnej, retrospektívnej, komparatívnej metódy a metódy biografie.

Názov 1. kapitoly – *Životopisní nástin*, je všeobecný, čitateľ si síce domyslí, o koho životopisný nástin ide, ale štruktúrovanie každej práce hovorí o určitom „usporiadanom“, resp. „neusporiadanom“ toku myšlienok autora/ky. V podkap. 1.1.1 *Cíle moderního školství*, treba spresniť obdobie, pojem „moderní“, keďže autorka píše o medzivojnovom období, je mätúci. V názve dvoch podkapitol (1.2 a 1.3) sa opakuje oblasť záľub a voľného času, resp. koníčkov. Podkap. 1.2.3 *Zednářství*, nie je v obsahu zahrnutá a opis slobodomurárstva je vzhľadom na tému práce zbytočný. Čo sa týka obsahu podkap. 1.2, jej obsah nezodpovedá jej názvu. Na s. 22 autorka nesprávne uvádza, že Jan Jesenský bol český anatóm. V kapitole ide autorka občas do zbytočných podrobností a potom jej unikajú súvislosti medzi dôležitými skutočnosťami.

Výhrady mám aj k názvu 2. kapitoly: *Karel Weigner a jeho pedagogický odkaz*, ktorá obsahuje podkapitoly ohľadne čs. školstva vo všeobecnosti, teda opäť ide o nesúvzťažnosť názvov. V úvode tejto kapitoly autorka píše: „Vzhľadom k tomu, že Karla Weignera chceme predstaviť jako tvůrce nových pedagogicko-tělovýchovných konceptů, považujeme za důležité zasadit' jeho návrhy do celospolečenského kontextu...“ (s. 27), čo je presne opačný postup, v porovnaní s tým, ako by autorka mala postupovať. Z môjho pohľadu je tiež zbytočné v práci, ktorá je zameraná na osobnosť prof. Weignera, písať odťažito len o všeobecnej situácii v školstve v predmetnom období, bez nejakého prepojenia s osobou Weignera.

K názvu 3. kapitoly mám opäť výhradu: všeobecný názov *Státní péče o tělesnou výchovu* nemá súvzťažnosť s názvami podkapitol. To isté môžem konštatovať aj pri 4., 5., 6. a 7. kapitole. Už to, že štruktúra práce a názvom jej jednotlivých kapitol treba venovať toľko pripomienok znamená, že k samotnému obsahu práce sa čitateľ dostane až po značnom úsilí.

Čo sa týka samotného textu práce, číta sa veľmi ťažko, čo súvisí s už vyššie zmienenou problematickou koncepciou práce. V texte sa často „stráca“ osobnosť prof. Weignera, keďže autorka robí akési historické exkurzy k jednotlivým oblastiam, ktorým sa v texte venuje (2. kap – 7. kap.). Čo sa týka výskumných zistení na výskumné otázky, deklarované v úvode práce, tak na VO1 možno nájsť čiastočnú odpoveď v texte 1. kap., nie však explicitnú, na VO2 v 3. kap. nenájdeme odpoveď, na VO3 nájdeme odpoveď v podkap. 4.4, kde autorka pomocou komparatívnej analýzy rieši otázku, nakoľko sa Weignerov návrh Českej obce sokolskej na úpravu telesnej výchovy v ČSR z r. 1919 premietol do osnov telesnej výchovy v r. 1924/25 a tiež 1932/33 (inovované osnovy), na VO4 v kap. 5 nájdeme isté odpovede, nie však explicitne vyjadrené, na VO5 v kap. 6 ohľadne zmyslu telovýchovných kurzov nájdeme čiastočne odpoveď v podkap. 6.1.1, ktorá je analýzou jedného z kurzov, na VO 7 v podkap. 7.2 Národná otázka riešena telovýchovou. Nie je jasný zámer komparácie diela Tyrša a Weignera v podkap. 7.3.

Text pôsobí celkovo pomerne chaoticky, čo je škoda, lebo autorka práce pracovala s veľkým počtom prameňov a tiež sekundárnej literatúry. Jej celkový myšlienkový postup je nesystematický. Určitú syntézu autorkiných bádání nachádzame v časti Závěry, ako už bolo spomenuté, malo by ísť o samostatnú kapitolu s názvom, napr. *Prínos prof. Weignera do oblasti pedagogiky, vzdelávania a výchovy*, v ktorej by sa vrátila k výsledkom nastolených výskumných otázok a urobila by následné syntetické završenie ohľadne prínosu prof. Weignera do pedagogiky.

Formálna a jazyková stránka práce

V práci sa vyskytujú občasné gramatické chyby a tiež stylisticky nevhodne koncipované vety. Tabuľky v texte nie sú označené číslom, ako je štandardná zvyklosť. V Tabuľke na s. 80 chýba rok, ktorý sa viaže k počtu hodín vzdelávacieho kurzu. Rozsah práce je primeraný.

Zhodnotenie dizertačnej práce a jej prínosu pre odbor Pedagogika

Čo sa týka dizertačných prác, je niekoľko kritérií, ktoré môžeme používať pri rozhodovaní o ich kvalite. Prvé kritérium, je preukázanie schopnosti samostatne vedecky pracovať, čo sa odráža v celkovom charaktere práce a jej logickej koncepcii. Druhé kritérium je ovládanie metód vedeckej práce a použitie konkrétnej metodológie, vhodnej pre skúmanie daného problému. Tretím kritériom kvality dizertačnej práce je originalita - výsledky jej bádania by mali priniesť niečo nové a tým rozšíriť poznanie v danom odbore, v našom prípade v pedagogike. O žiadnom z kritérií nemožno v prípade posudzovanej práce povedať, že ho autorka jednoznačne splnila. Autorka práce nemá jasne stanovený cieľ práce a zvolený metodologický prístup nie je systematický, čo ovplyvnilo aj kvalitu skúmania telovýchovných aktivít prof. Weignera. Najmä však chýba výsledný produkt v takej kvalite, ktorý by obohatil pedagogickú teóriu. Nepopieram, že autorka práce zhromaždila množstvo informácií a materiálu, dokonca pracovala s archívnymi a dobovými prameňmi (to potvrdzuje aj úctyhodný počet poznámok pod čiarou – 391), celá práca sa však z môjho pohľadu javí ako východisko pre skutočné historicko-pedagogické bádanie a následné zhodnotenie prínosu prof. Weignera v oblasti pedagogiky.

Otázky:

1. Mohla by autorka jasne definovať cieľ svojej dizertačnej práce?
2. Mohla by autorka vymedziť vedné oblasti, v ktorých prof. Weigner pôsobil?
3. Mohla by autorka vymedziť oblasti práce prof. Weignera, súvisiace s pedagogikou?
4. Mohla by autorka krátko zhodnotiť prínos prof. Weignera v oblasti pedagogiky?

Záverečné stanovisko:

Dizertačnú prácu **odporúčam** k obhajobe, titul „Philosophiae doctor“ (PhD.) v odbore Pedagogika však odporúčam udeliť až v prípade, ak si autorka práce dokáže obhájiť jej vedecký charakter a prínos do oblasti pedagogiky.

Trnava, 16. 05. 2016

prof. PhDr. Ing. Blanka Kudláčová, PhD.

Jitka Masopustová: Karel Weigner a jeho tělovýchovné snahy v meziválečném Československu. Olomouc, PedF UP 2016. Rkp. Dizertační práce. Školitel: Doc. PhDr. Tomáš Kasper, PhD.

oponentský posudek

Předložená dizertační práce je věnována dosud komplexně nezpracovanému tématu z oblasti biografických studií v rozsahu 133 stran včetně příloh. Z hlediska širšího pojetí vědeckého zpracování obdobných témat lze konstatovat, že předložená práce přináší nové poznatky pro obor pedagogika, respektive pro didaktiku tělesné výchovy v rámci všeobecného vzdělávání obyvatelstva. Novost poznatků tkví v popisu Weignerových pedagogických představ týkajících se nejen didaktiky tělesné výchovy, ale i sociální pedagogiky a hodnotově podložených volnočasových aktivit obecně, propojených s dobovými, byť často idealizovanými koncepcemi zdravého životního stylu eugenického a eubiotického charakteru, ovšem promyšlených Weignerem jen v rámci státních snah o organizaci náplně života obyvatelstva meziválečného Československa.

Ke zpracování využila autorka běžných historiografických metod, podložených pečlivou heuristikou pramenné povahy, dobře vysvětlené v úvodní části práce, včetně metodologických přístupů v jednotlivých kapitolách. Otázkou je, zda nebylo možné vytěžit ze shromážděného materiálu ještě další poznatky, eventuálně podněty pro další, hlubší poznání života a díla K. Weignera. Autorka se jistě k tomuto bodu v rámci obhajoby vyjádří. Jistým nedostatkem, který zřejmě pramení z menších zkušeností autorky, je vnitřní a vnější kritika zajištěných pramenů, která autorce nedovoluje překročit na několika místech popisnou, až kronikářskou úroveň textu (s. 12, a s. 25 ... pana Bartla, přičemž křestní jméno lze v pramenech dohledat - Jiří). Dosud nezpracované téma přitom nabízí kladení originálních autorských otázek a smyslem vědecké práce je také hledání možných variant proběhlých jevů, minimálně na úrovni prvotního zájmu, zda jevy v praxi skutečně proběhly tak, jak nám sdělují prameny písemné povahy, či zda jen skutečnost záměrně přikrášluje či znevažují. Každopádně lze konstatovat, že autorka metodologickou úroveň naplnila standardní očekávání kladená na dizertační práci.

Z hlediska obsahového autorka naplnila cíle práce. Obsah práce lze chápat i jako formulační vrchol dosavadních konferenčních prezentací autorky v průběhu doktorského studia. Obsah je logicky rozčleněn do sedmi kapitol, které na sebe obsahově navazují zvolenou synchronní i diachronní metodou. V každé kapitole lze pochopitelně nalézt místa, která by stálo za doplnění a rozšíření, ale celkově rozsah práce naplňuje standard kladený na dizertační práci.

Od oponenta lze v posudku očekávat i konkrétní připomínky ke sporným místům, a nebo náměty k přemýšlení. Několik jich uvádím nyní:

- a) S. 9, pozn. 5, existují nějaké důkazy zednářství K. Weignera? V jaké řadě byl zasvěcen, pokud zednářem byl, - irském nebo skotském?
- b) Setkala se autorka se jménem Jaroslava Kozlíka, kde by bylo možné hledat v jeho činnosti v 50. letech návaznosti na Weignerovy předválečné aktivity v oblasti didaktiky tělesné výchovy vycházející ze sokolských myšlenek.
- c) Jaký smysl má pro text poznámka č. 9 na s. 13?
- d) Na s. 20 je nutné doložit sdělení L. Syllabovi.
- e) Na s. 21 je nešťastná formulace – sokolové nebyla profese.
- f) Zednářství má v českých zemích tradici již od poloviny 18. století, pokud nebereme v úvahu Komenského pasáže v základním zednářském spisu Old charges. Autorčin text vyznívá tak, že zednářství v Čechách je záležitostí až počátku 20. století, s. 24.
- g) Na s. 27 je opakován zbytečně text.
- h) Na s. 65 se najednou a myslím zcela neorganicky objevuje v textu jméno Františka Čády, a to bez předchozího nebo následného vysvětlení. Proč?
- i) Proč autorka ignorovala Weignerovy texty v časopise Živa?

Práce je napsána čtivě, srozumitelně, práce je přehledná a formální úroveň na požadované úrovni. Lze se jen těšit na obhajobu, během které by se autorka mohla k výše uvedeným námětům vyjádřit.

I přes řadu spíše drobnějších výtek k obsahu i formální úpravě textu, lze konstatovat, že předložená práce vcelku splňuje kritéria kladená na dizertační práci, a proto doporučuji její předložení k veřejné obhajobě.

V Pardubicích, 24. dubna 2016

prof. PhDr. Karel Rýdl, CSc.

Fakulta filozofická Univerzity Pardubice